

SOBRE LA IMMERSIÓ EN L'ENSENYAMENT DE LLENGÜES

Aina Moll

Entre nosaltres es parla molt dels avantatges del mètode d'*immersió lingüística*, tot just iniciat a Mallorca i molt estès a Catalunya en educació infantil i primària com a element important per accelerar el procés de normalització; però em sembla que hi ha molts de malentesos sobre la qüestió, no sols a les Illes, sinó a Catalunya i tot. Ho vaig comprovar fa poc a Barcelona, en una reunió on la majoria dels presents hi eren hostils (una situació nova per a mi, i molt allisonadora), i on vaig sentir defensar amb convicció una sèrie d'arguments que ja considerava obsolets. En reproduiré els principals amb les explicacions -òbvies per a mi- que cal oposar-hi:

1. "Si durant el franquisme s'havia predicat tant, fins i tot per la UNESCO, la importància d'impartir el primer ensenyament en llengua materna, per què n'hem de privar als infants de llengua castellana?"

La desqualificació de la UNESCO -que nosaltres adoptàrem amb entusiasme- es referia a l'ensenyament fet en una llengua que l'infant desconeixia *com si fos la seva llengua pròpia*, amb voluntat d'eliminar la seva, com era el cas dels països colonitzats o del nostre durant el franquisme. No es tractava d'*immersió*, sinó de *submersió* ofegadora en un medi estrany. Mai no es posà en qüestió l'ensenyament immersiu que rebien els infants "de casa bona" en escoles estrangeres prestigioses, ni se'n detectaren efectes nocius.

2. "La immersió provoca autoodi en els infants de llengua castellana, fent que considerin la seva llengua inferior al català".

L'autoodi es produïa sovint, en el sistema de "submersió" que rebutjam, perquè l'infant sentia la seva llengua menyspreada a l'escola (conec famílies mallorquines que es passaren en bloc al castellà a conseqüència d'aquesta autoodi d'un infant). Si es produís ara qualche vegada, seria que no es compleix una de les condicions bàsiques de la immersió: el respecte absolut de la llengua del nin.

Hem de ser conscients que la immersió lingüística és una solució d'emergència per posar remei a situacions de llarga subordinació de la llengua del país a una altra de sobreposada

3. "Si la immersió és bona, ho és per a tot hom: per què no s'organitza la immersió en castellà per als infants catalanoparlants?"

Aquest argument, esgrimit l'altre dia amb intenció provocadora, l'he sentit defensar a Mallorca amb tota bona fe. Hem d'explicar que una de les condicions perquè la immersió "sigui bona", és que la llengua de l'infant sigui socialment més forta que la de l'escola, com ho és encara el castellà entre nosaltres. La immersió en castellà dels nins mallorquins faria

d'aquesta llengua l'eix principal de la seva formació i ens menaria a la llarga a la substitució lingüística. El castellà l'aprendran, de manera satisfactòria i sense perjudici de la llengua pròpia, amb un ensenyament ben fet com a segona llengua.

4. "És absurd fer immersió a una classe com la del meu fill de set anys, on només hi ha tres infants castellanoparlants".

Efectivament, seria absurd, si es fes. La immersió s'adreça, per definició, a grups d'infants de llengua diferent de la de l'escola (en un 75% almenys), per tal de donar-los el coneixement ple de la llengua d'acollida. Si els parlants d'aquesta estan en majoria, no s'aplica la immersió sinó la metodologia de l'ensenyament en un país normalitzat: en la llengua del país, per a infants del país, amb una atenció especial a la minoria que no la té com a pròpia. És a dir, l'ensenyament que d'aquí a uns quants anys serà general en terres catalanes, si la normalització no s'estroneja.

Hem de ser conscients que la immersió lingüística és una solució d'emergència per posar remei a situacions de llarga subordinació de la llengua del país a una altra de sobreposada: és el cas del Quebec, on nasqué, i dels Països Catalans i Euskadi, on prospera amb gran eficàcia. És sens dubte el millor camí per integrar, en el lapse d'una generació, el conjunt de la població en una sola comunitat que tenguim com a primera llengua de comunicació la pròpia del territori, encara que l'altra hi quedi com a llengua segona que tots coneuguin i que determinats ciutadans sentin com a més seva. La importància de la immersió minva a mesura que la normalització progressa, i és de desitjar que resulti innecessària com més aviat millor. En el futur, servirà sens dubte per facilitar la integració de noves masses immigratòries procedents de països tercers, però amb profundes modificacions -molt més grans que les que hem fet al sistema quebequès per adaptar-lo a la situació catalana- per satisfer unes necessitats que seran molt diferents de les actuals.

Ara per ara, i segurament per molt de temps encara, la immersió ens és innecessària. Els seus resultats a Catalunya són molt encoratjadors, tant pel coneixement de les dues llengües que els infants castellanoparlants en reben, com per l'acceptació que té de part dels pares, que a les zones de majoria de població immigrada es manifestava en el desboblament de les escoles

que feien l'ensenyament primari en castellà i l'excés de demanda de les que practicaven la immersió. Ateses aquestes circumstàncies, es generalitzà per decret el sistema, no perquè es passàs per alt una altra de les condicions bàsiques per a la immersió -que sigui volguda, o almenys acceptada de bon grat per pares i mestres-, sinó perquè es considerava que la condició es complia ja amb caràcter general. I ara resulta que la ínfima minoria hostil que no havia aconseguit mai una audiència torna a posar damunt la taula aquells arguments "obsolets" i comença a trobar auditori.

La importància de la immersió minva a mesura que la normalització progressa, i és de desitjar que resulti innecessària com més aviat millor.

És difícil que prosperin a Catalunya aquestes malentesos, que l'experiència desment -i si és necessari, la Generalitat reprendrà les campanyes explicatives amb prou força perquè no es frustrin els resultats aconseguits fins ara-. Em fa més por que l'orquestració que se'n fa en determinats mitjans de comunicació alimenti a les Illes Balears recels que encara senten molts de pares i mestres contra la generalització de l'ensenyament en català -per immersió, en els grups de gran majoria castellanoparlant, per ensenyament normal de primera llengua en els altres-. Esperem que el Govern Balear i el MEC, amb el suport dels sectors conscienciats, seran capaços de fer entendre al conjunt de la població que aquesta generalització serà enormement beneficiosa per a tots si s'emprèn amb il·lusió, com a tasca col·lectiva, en un clima de bona convivència. □

Més de 10.000 residents ja han escollit

viatges S.A. Tramuntana

Per qualitat:

- ...d'ofertes
- ...de serveis
- ...d'informació

Carrer 31 de desembre, 12
Tel: 204600. Fax: 204450
Palma de Mallorca

SERVEI DE LLIBRES ESTRANGERS LLIBRES DELS PAÏSOS CATALANS JOGUINES I LLIBRES INFANTILS

Libreria Quart Creixent

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)